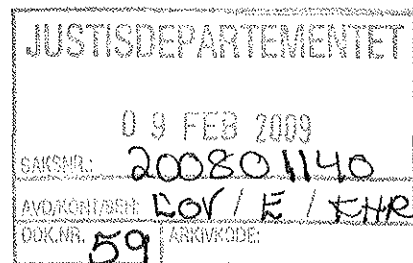

Justis- og politidepartement

Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Særutskrift: Høringsuttalelse - Den nye sameretten

Saksgang:

Utvalgssaksnummer	Utvalg	Møtedato
09/10	Formannskapet	28.01.2009
09/8	Kommunestyret	04.02.2009

Liste over dokumenter i saken (ikke vedlagt):

Journalposter

0	S	Høringsuttalelse - Den nye sameretten	
1	I	Den nye sameretten NOU 2007:13 - Høring	Justis- og politidepartement
2	I	DEN NYE SAMERETTEN - INVITASJON TIL
DELTAKELSE I HØRINGSPROSESS	Troms fylkeskommune
3	I	NOU 2007:13 Den nye sameretten - utsatt høringsfrist	Troms fylkeskommune
4	I	Samerettsutvalgets innstilling - Høringsuttalelse fra
Utmærkskommunenes Sammenslutning	Bardu kommune v/Bengt Eggen
5	I	Høring - Retten til fiske i havet utenfor Finnmark og Den
nye sameretten	Troms fylkeskommune Næringsetaten

Saksopplysninger:

Kort sammendrag:

Ved skriv 24. oktober fra fylkesrådsleders kontor orienteres kommunene om at fristen for å komme med skriftlige innspill på NOU 2007:13 – Den nye Sameretten er satt til 19. desember 2008 for felles uttalelse fra Troms fylke og 15.02.09 for høring direkte til Justisdepartementet.

Saksframlegget er avgrenset til de forslag som berører Nordland og Troms fylker. Saken legges frem uten forslag til innstilling, men en vurdering av hvilke momenter som bør besvares/behandles i en eventuell høringsuttalelse.

Justis- og politidepartementet har ved skriv 15. februar 2008 oversendt NOU 2007: 13 Den nye sameretten på høring hvor følgende fremkommer i brevet:

Samerettsutvalgets utredning NOU 2007: 13 Den nye sameretten sendes med dette på høring. Utredningen inneholder flere lovforslag knyttet til samiske rettigheter til land og vann i tradisjonelle samiske områder sør for Finnmark samt en del forslag som også gjelder Finnmark.

Høringsfristen er 15. februar 2009. Høringsuttalelser sendes Justisdepartementet, Postboks 8005 Dep, 0030 Oslo. For å samordne høringen av NOU 2007: 13 med andre lovprosjekter kan det vise seg hensiktsmessig med en kortere frist for enkelte deler av utredningen. Høringsinstansene vil i så fall få særskilt beskjed om det.

Adressatene bes forelegge utredningen for organer og foreninger m.m. på eget område som ikke er oppført på adressatlisten, men som bør få anledning til å uttale seg.

Samtidig med NOU 2007: 13 fremla Samerettsutvalget NOU 2007: 14 Samisk naturbruk og rettsituasjon fra Hedmark til Troms. Utredningen inneholder historisk bakgrunnsmateriale for utvalgets forslag i NOU 2007: 13.

Fra NOU 2007:13 – Den nye sameretten er det gitt slik oversikt over hovedtrekkene i utredningen fra Samerettsutvalget som er til høring:

Samerettsutvalget ble gjenoppnevnt i 2001 for å utrede rettigheter til og disponeringen av bruken av land og vann i tradisjonelle samiske områder utenom Finnmark fylke. Det vil si Troms, Nordland og Nord-Trøndelag, deler av Fosen-halvøya og områdene mot svenskegrensen i Sør-Trøndelag, de nordøstre delene av Hedmark samt visse områder i Trollheimen og omegn.

Utvalget ble bedt om å redegjøre for historiske forhold og for gjeldende rett når det gjelder bruken av land og vann i disse områdene. En skulle også vurdere behovet for **endringer i rettsstilstanden**.

Det er på bakgrunn av dette foreslått nye lover om:

- Kartlegging og anerkjennelse av rettigheter til grunn og naturressurser i tradisjonelle samiske områder fra og med Troms og sørover
- Ny forvaltningsordning for statsgrunn i Nordland og Troms
- Saksbehandling og konsultasjoner ved tiltak som kan få virkning for naturgrunnlaget i de tradisjonelle samiske områdene i Norge.
- Utvalget har også foreslått endringer i en rekke andre lover, blant annet fjellova, reindriftsloven, naturvernloven, plan- og bygningsloven og bergverksloven.

Oversikt over forslagene

Et hovedformål med Samerettsutvalgets lovforslag er å legge til rette for effektiv gjennomføring av statens **folkerettslige forpliktelser** overfor samene. Et viktig hensyn er også at forvaltningen av grunn og naturressurser skal skje på en balansert og økologisk bærekraftig måte, og til beste både for samisk kultur og næring, for den øvrige lokalbefolkningen og for allmennheten.

Ut fra en erkjennelse om at samer og andre ved langvarig bruk av land og vann kan ha opparbeidet **rettigheter** til grunn og naturressurser, foreslår utvalget en kommisjon som skal **kartlegge** slike rettigheter.

Utvalget foreslår også en særdomstol for å avgjøre tvister om rettighetene. Forslaget har en parallell i finnmarksloven kapittel 5. Det er fremmet for å oppfylle statens forpliktelser etter ILO-konvensjon nr. 169 artikkel 14.

Utvalget foreslår **nye eller endrede forvaltningsordninger for statsgrunn** som andre ikke har opparbeidet seg eierrettigheter til. Forslagene tar sikte på å oppfylle kravene i ILO-konvensjonens artikkel 15 om samisk deltakelse i forvaltningen av grunn og naturressurser i de samiske områdene.

Flertallet (ni medlemmer) foreslår å overføre **statsgrunnen i Nordland og Troms**, som utgjør vel 30 000 km², til regionalt eierskap ved **Hålogalandsallmenningen**. Det nye eierorganets styre skal ha seks medlemmer, to oppnevnt av Sametinget, to av Nordland fylkesting og to av Troms fylkesting. Eierrådigheten vil være begrenset av hensyn til de som har bruksrettigheter på Hålogalandsallmenningens grunn.

Forvaltningen av **rettighetene** til blant annet bufebeite, jakt, fangst, fiske og uttak av trevirke, foreslås lagt til inntil seks **regionale utmarksstyrer**. Disse skal ha representanter fra reindriften, jordbruket og jakt-, fiske- og friluftinteressene. Utmarksstyrene skal oppnevnes av kommunene, men vil ha en uavhengig stilling både i forhold til kommunene og Hålogalandsallmenningen.

Forslaget endrer ikke retten til **reindrift** på Hålogalandsallmenningens grunn. Det foreslås en lovfesting av rettigheter som ligger til jordbrukseiendom.

Regelverket for **jakt, fangst og fiske** på statsgrunn vil i hovedsak bli videreført. Forslaget vil likevel styrke lokale brukeres og lokalsamfunnenes posisjon. I tillegg til lokal deltakelse i forvaltningen, er det lagt opp til at de inntektene denne utnyttelsen genererer skal tilbakeføres til lokalmiljøene.

Et **annet mindretall** (to medlemmer) foreslår å videreføre Statskogs eierrolle i Nordland og Troms, men slik at eierrådigheten undergis visse begrensninger. Forslaget legger også opp til styrket samisk og regional deltakelse i forvaltningen gjennom regionale utmarksstyrer. Styrene vil ha en viktig rolle ved forberedelsen av Statskogs beslutninger.

I **reindriftsloven** foreslår utvalget å parallellføre reglene om reineiernes erstatningsansvar med reglene for eierne av andre beitedyr. Det er også foreslått å presisere lovens regel om forholdet mellom reindriftsretten og andre rettigheter i reindriftsområdene for å understreke at retten til samisk reindrift er en selvstendig bruksrett med grunnlag i lang tids bruk. Liknende endringer er foreslått i en del av lovens øvrige bestemmelser.

Et samlet utvalg foreslår nærmere **saksbehandlings- og konsultasjonsregler** når det overveies å iverksette tiltak som kan få virkning for naturgrunnlaget i de tradisjonelle samiske områdene i Norge.

Forslaget legger opp til **samisk deltakelse** i beslutningsprosesser i saker som kan få betydning for samiske rettighetshavere og interesser i samsvar med ILO-konvensjon nr. 169 artikkel 6, 7 og 15. Et overordnet mål er å unngå tiltak som kan stride mot folkerettens krav til vern av samisk materiell kultur.

I tillegg til en **generell lov** som konkretiserer gjeldende saksbehandlings- og konsultasjonsprinsipper, foreslår utvalget særskilte regler om dette i bergverksloven, naturvernloven og plan og bygningsloven. Forslagene legger opp til konsultasjoner både mellom offentlige organer og Sametinget, og mellom offentlige organer og andre samiske rettighetshavere og interesser.

Utvalget foreslår ingen direkte endringer i lovgivningen om **fiske i havet**. De generelle saksbehandlings- og konsultasjonsreglene vil imidlertid også få anvendelse ved vedtak av fiskerireguleringer. Det åpnes også for kartlegging av rettigheter til sjøområder.

Kartlegging og anerkjennelse av rettigheter til grunn og naturressurser

Samerettsutvalget foreslår en kartlegging av bruks- og eierrettigheter i utvalgets mandatområde.

To organer skal gjennomføre dette:

- Kartleggingskommisjonen
- Utmarksdomstolen

Ordningen er foreslått regulert i:

Lov om kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter til grunn og naturressurser i de tradisjonelle samiske områdene fra og med Troms fylke og sørover (kartleggings- og anerkjennelsesloven)

Oppfyllelse av artikkel 14 i ILO-konvensjon nr. 169 er **hovedbegrunnelsen** for forslaget. Det er fremmet av et samlet utvalg. Forslaget har store likhetstrekk med rettighetskartleggingen som skal skje i Finnmark.

Den **sentrale oppgaven** for de to organene blir å avgjøre om det er opparbeidet rettigheter etter lang tids bruk, rettigheter som man ikke har "papirer på". Det kan for eksempel dreie seg om rett til ferskvannsfiske, beite og hogst. Også rettigheter til saltvannsfiske og andre marine ressurser i sjøsamiske kyst- og fjordområder kan utredes. Kartleggingen skal skje på grunnlag av gjeldende nasjonal rett.

De som ønsker spørsmål utredet av Kartleggingskommisjonen, må **fremsette krav** om dette. Fristen er 10 år fra lovens bestemmelse trer i kraft. Kommisjonen kan også selv sette i gang utredninger.

Når kommisjonen starter sin virksomhet, og senere når det er bestemt at et område skal utredes, skal det **kunngjøres** en oppfordring til mulige rettighetshavere om å melde seg for kommisjonen. Kunngjøringen skal blant annet skje i lokale medier. Den vil opplyse om hvordan man kan melde fra om at man har et krav. En del rettighetshavere og interessenter varsles i tillegg særskilt.

Kommisjonen skal ha **fem medlemmer**. I hver utredning skal to av disse ha tilknytning til det fylket som utredningen berører.

Kommisjonen har ansvaret for at saken blir tilstrekkelig opplyst. Saksopplysningen kan f.eks. omfatte sakkyndige utredninger.

For å ivareta hensynet til partene og bidra til et bredest mulig avgjørelsesgrunnlag foreslås det opprettet en bredt sammensatt **referansegruppe** som skal følge kommisjonens arbeid.

Krav med samiske elementer er i kjernesonen for hva som skal kartlegges, men utvalgets flertall foreslår at også andre enn samer skal kunne fremsette krav. Krav som ikke anses egnet for behandling i de to organene, kan avvises helt eller delvis. Slike krav kan eventuelt i stedet rettes til de alminnelige domstolene eller jordskifterettene.

Etter at kommisjonen er ferdig med å utrede et område, skal den avgi en **rapport** om bruks- og eierrettighetene det er fremsatt krav om. Rapporten vil ligne en dom.

Er partene ikke enige i kommisjonens konklusjoner, kan de be kommisjonen om å **mekle**. Også under kommisjonens behandling gjelder alminnelige regler om mekling.

Dersom det fremdeles er uenighet om rettigheter i områder som kommisjonen har utredet, kan partene bringe saken inn for **Utmarksdomstolen**. Dette er en særdomstol som skal bestå av fem medlemmer. Som i en vanlig domstol er det opp til partene å føre bevis for de påstandene de kommer med. Utmarksdomstolen kan mekle mellom partene. Staten dekker **nødvendige utgifter partene har** i saker for domstolen.

Utmarksdomstolens dommer kan **ankes** til Høyesterett.

Kartleggingskommisjonen er et utredende organ som kan utrede alle typer bruks- og eierrettsspørsmål – uavhengig av tidligere dommer. Utmarksdomstolen avsier derimot rettslig bindende dommer. Det foreslås at Utmarksdomstolen når **særlige grunner** foreligger, kan behandle krav som tidligere er avgjort av en domstol. Særlige grunner kan f.eks. være at den samiske bruken i et område har vært mangelfullt utredet i den tidligere dommen. Finner Utmarksdomstolen i et slikt tilfelle at den tidligere dommen var feil, skal ikke parter som har innrettet seg i tillit til denne, lide økonomisk tap. Regler om ekspropriasjon og vederlag er derfor foreslått.

Både Kartleggingskommisjonens rapporter og dommene fra Utmarksdomstolen skal gjøres kostnadsfritt tilgjengelig på Internett.

Hålogalandsallmenningen

Utvalget er bedt særskilt om å vurdere om **statsgrunnen i Nordland og Troms**, som utgjør 45 % av grunnen i de to fylkene, bør forvaltes etter fjellova. En har kommet til at verken fjellovens eller finnmarkslovens modell, bør videreføres uendret til statsgrunnen i Nordland og Troms.

I forslaget til ny forvaltningsordning for denne grunnen, har en imidlertid hentet elementer fra begge de nevnte lovene.

Flertallets forslag

Ni medlemmer foreslår å overføre **eierretten** til Statskogs grunn i Nordland og Troms til **Hålogalandsallmenningen**.

Ordningen er foreslått regulert i:

Lov om rettsforhold og disponering over grunn og naturressurser på Hålogalandsallmenningens grunn i Nordland og Troms (hålogalandsloven)

Lovens **formålsbestemmelse** nevner både hensynet til samisk kultur og næring, den øvrige lokalbefolkningen og allmennheten. Det er også inntatt bestemmelser om at loven skal gjelde med de begrensningene som følger av **folkeretten**, og at den ikke griper inn i rettigheter som har grunnlag i særlige rettsforhold eller i reindriftsloven.

Det nye eierorganets **styre** skal ha seks medlemmer. Sametinget; Nordland fylkesting og Troms fylkesting skal hver oppnevne to medlemmer.¹ Disse skal som hovedregel være bosatt i ett av de to fylkene. Vervet som **styreleder** skal rullere mellom Sametinget (partallsår) og fylkestingene (oddetallsår).

¹ To av de som inngår i dette flertallet foreslår at Sametinget oppnevner tre styremedlemmer, og at de to fylkestingene i fellesskap oppnevner de tre øvrige.)

Den grunnen som Hålogalandsallmenningen vil eie etter at rettighetskartleggingen er fullført, er grunn som andre ikke har opparbeidet seg eierrettigheter til og som har vært eid av staten. Styresammensetningen antas å oppfylle folkerettens krav om **samisk deltakelse** i forvaltningen.

Hålogalandsallmenningen skal ha en **kontrollkomité**, hvor staten og hvert av oppnevningsorganene skal ha en representant hver. Komiteen skal påse at styret driver Hålogalandsallmenningen i samsvar med hålogalandsloven og annen lovgivning.

Hålogalandsallmenningen vil være et **selvstendig rettssubjekt**. Den vil ha ansvaret for sin egen virksomhet og for ansettelsen av personell. De som ved etableringen av Hålogalandsallmenningen er ansatt i Statskog med arbeidssted i Nordland eller Troms, har rett til ansettelse i Hålogalandsallmenningen på samme vilkår som hos Statskog. Hålogalandsallmenningen vil som grunneier ha **eierrådighet** innenfor lovgivningens rammer. Rådigheten vil imidlertid være mer begrenset enn andre grunneieres rådighet.

Hålogalandslovens bestemmelser om formål, forholdet til folkeretten og andre rettighetshavere, vil sette visse **begrensninger**. For å unngå at eierorganet griper inn i rettigheter som har grunnlag i særlige rettsforhold eller i lovgivningen, er det også foreslått andre begrensninger i eierrådigheten. Det vil også gjelde visse saksbehandlingsregler for eierorganets disposisjoner, og en del særskilte begrensninger på eierrådigheten i det tidsrommet rettighetskartleggingen pågår.

Hålogalandsallmenningen blir også pålagt å **tilbakeføre** en betydelig del av sine grunneierinntekter til lokalmiljøene.

Alle **offentlige styringsmidler** for disponering av grunn og naturressurser vil gjelde på Hålogalandsallmenningens grunn. Det offentlige vil ha samme mulighet til å begrense rekkevidden av grunneiereierrådigheten, som i forhold til andre grunneiere.

Hålogalandsallmenningen kan for eksempel ikke motsette seg at arealbruken reguleres ved kommunal arealplanlegging etter plan og bygningsloven. Det offentlige vil også kunne ekspropriere grunn og rettigheter fra Hålogalandsallmenningen.

Videre vil alle forbud mot ulike typer virksomhet, for eksempel mot motorferdsel i utmark eller jakt på fredede dyrearter, gjelde også på Hålogalandsallmenningens grunn. Grunnen kan også vernes etter naturvernloven.

Ytterligere en begrensning i eierrådigheten vil følge av at hålogalandsloven har særlige regler om **rett til bruk av utmarksressurser** på Hålogalandsallmenningens grunn og om administreringen av disse rettighetene.

Administreringen av rettighetene foreslås lagt til inntil seks **regionale utmarksstyrer**. Regionene skal avgrenses ved forskrift, og etter **medvirkning** fra rettighetshavere, berørte interesser, Sametinget og kommunene.

Utmarksstyrene skal **oppnevnes av kommunestyrene** i regionen, men vil være **frittstående** og verken være underlagt Hålogalandsallmenningen som grunneier eller de kommunene som har oppnevnt dem.

Styrene skal ha minst sju medlemmer, men hver kommune i regionen skal ha minst ett styremedlem. Antall styremedlemmer kan dermed variere fra region til region, men styret skal alltid ha minst to representanter for **reindriften** og to for **jordbruket**. Har styret flere enn sju medlemmer, utvides antall reindrifts- og jordbruksrepresentanter slik at disse rettighetshavergruppene til sammen har flertall i styret. Dersom det i regionen finnes **bruksrettshavere** til annen utmarksutnyttelse, skal også disse ha plass i styret, hvor også allmenne jakt-, fiske- og friluftsinnteresser skal være representert.

Retten til **reindrift** på Hålogalandsallmenningens grunn har sitt grunnlag i alders tids bruk og er nærmere regulert reindriftsloven.

Det vil til **jordbrukseiendom** ligge rett til bufebeite, utvisning av trevirke til dekning av husbehov og utvisning av nødvendig seter og tilleggsjord. Rettighetene er underlagt ulike begrensninger, blant annet av hensyn til reindrift og andre rettighetshavere i området.

Reglene om rett til **jakt, fangst og fiske** viderefører dagens regelverk på statsgrunn. Endringer i rettighetsforholdene til disse bruksmåtene vil derfor ikke være et resultat av lovendringer, men eventuelt komme som en følge av rettighetskartleggingen.

Lovforslaget har også regler om rett for bygdefolk til utvirking av **lauvskogsvirke** for brensel, og om rett til uttak av **husflidsvirke** for utøvere av samisk og annen husflid.

Ressursutnyttelse som etter gjeldende rett ligger til grunneieren og som ikke er regulert i hålogalandsloven, vil ligge til Hålogalandsallmenningen. Dette vil blant annet gjelde utnyttelse av **sand og grus**.

Allmennhetens rett til ferdsel i utmark og de øvrige rettighetene som er regulert i **friluftsløven** blir ikke påvirket av den foreslåtte endringen i grunneierforholdene.

Utmarksstyrenes oppgave vil være å administrere utnyttelsen av rettigheter som er regulert i hålogalandsloven. Dette skal skje i samsvar med lovens formål, annen lovgivning og under hensyntagen til andres rettigheter på Hålogalandsallmenningens grunn.

Utmarksstyrene vil blant annet kunne **regulere utnyttelsen** av bufebeite og besørge utvirking av trevirke til husbehovsformål og av seter og tilleggsjord. De skal også stå for salg av jakt- og fiskekort, og kan innenfor rammer fastsatt av departementet fastsette kortpriser. Innenfor lovgivningens rammer kan de også regulere jakt, fangst og fiske.

Styrets virksomhet skal underlegges visse **saksbehandlingsregler**. Det skal blant annet foretas særskilt høring, og eventuelt også gjennomføres konsultasjoner.

Utmarksstyret får hånd om **oppsynet** med utmarksutnyttelsen innenfor regionen.

Styrets virksomhet vil dels være **finansiert** gjennom Hålogalandsallmenningens grunneierinntekter og dels ved salg av jaktkort og fiskekort mv. Et eventuelt overskudd skal brukes til ulike tiltretteleggingstiltak.

Revidert Statskog

To medlemmer ønsker å videreføre Statskog SFs eierrolle i Nordland og Troms, men slik at dagens forvaltningsordning revideres ved:

Lov om rettsforhold og disponering over statens grunn og naturressurser i Nordland og Troms

Lovforslaget har bestemmelser om **formål**, og om forholdet til folkeretten og bestående rettigheter. Det er også fremholdt at en vil åpne for at Sametinget og reindriften kan foreslå representanter til Statskog SFs styre.

Forslaget **begrenser** Statskogs eierrådighet. Berørte rettighetshavere skal høres når foretaket overveier grunndisponeringer eller å avhende grunn og rettigheter. Det legges også opp til at Statskog som hovedregel ikke skal foreta slike disposisjoner mens rettighetskartleggingen pågår.

Forslaget legger opp til styrket samisk og regional medinnflytelse på utmarksforvaltningen gjennom **regionale utmarksstyrer**. Sametinget, reindriften og fylkestingene vil ha en direkte, og kommunene en indirekte, rolle i oppnevningen.

Utmarksstyrene skal ha en **selvstendig rolle** overfor Statskog. Det er åpnet for at inntektene fra foretakets grunndisponeringer og fra utmarksbruk skal kunne tilbakeføres til regioner og lokalmiljøer, men reglene er ikke like forpliktende som flertallets forslag.

En hovedoppgave for utmarksstyrene vil være å utarbeide forslag til **regionale planer** for forvaltning og utvikling av regionene. Planene skal stadfestes av Statskog SFs styre.

Det foreslås for øvrig regler om **rettigheter** for reindriftsberettigede og andre bruksrettshavere; om utvisning av beite, seter og tilleggsjord for jordbrukseiendom; om uttak av trevirke; og om jakt, fangst og fiske. Disse bestemmelsene endrer ikke gjeldende rett.

Endringer i reindriftsloven

Samerettsutvalget foreslår visse endringer i reindriftsloven. Forslagene vil gjelde i hele det samiske reinbeiteområdet.

I § 3 om forholdet til **folkeretten** inntas en henvisning til ILO-konvensjon nr. 169.

Prinsippbestemmelsen i § 4 om **reindriftsrettens rettsgrunnlag** og erstatningsrettslige vern, foreslås presisert slik at rekkevidden av disse prinsippene kommer klarere frem.

Utvalget foreslår å klargjøre virkeområdet for **ekspropriasjonshjemmelen** for å sikre reinbeiteareal i lovens § 7.

En del av bestemmelsene i lovens kapittel 3 om reindriftssamenes **rettigheter** i utmark foreslås presisert for å understreke at reindriftsretten er en selvstendig bruksrett.

Det foreslås også å oppheve lovens hjemmel for å **frede områder** mot reinbeite. De hensynene som denne hjemmelen er ment å ivareta, vil etter utvalgets syn bedre kunne ivaretas ved bruk av andre bestemmelser.

Det foreslås endringer i bestemmelsene om **elgjakt** i det samiske reinbeiteområdet på grunn eid av staten, Finnmarkseiendommen og Hålogalandsallmenningen. 11 medlemmer foreslår at utøvere av samisk reindrift ved reguleringer av deltakelsen i jakten, skal anses som innenbygdsboende både i hjemkommunen og i kommuner hvor de ellers driver reindrift. Fire medlemmer foreslår at reindriftsutøvere på slik grunn skal ha rett til å delta i elgjakten innenfor sine driftsområder.

I lovens **kapittel 8** om forholdet til annen bruk foreslår utvalget å presisere forholdet mellom **reindriftsretten, grunneierretten og andre rettigheter** i reinbeiteområdene. Tanken er å signalisere klart at det er tale om ulike grupper av **likestilte** rettighetshavere.

Det foreslås å myke opp reglene i kapittel 9 om **reineiernes erstatningsansvar**. Hensikten er så langt som mulig å parallellføre reguleringen av erstatningsansvar for skader påført av rein med bestemmelsene om erstatningsansvar for eiere av andre beitedyr.

Mer konkret foreslås det at erstatningskrav i første hånd må rettes mot eieren av de skadegjørende dyrene. Det foreslås videre presisert at skadeserstatningslovens generelle regler om **medvirkning og lemping** får anvendelse også ved skader påført av rein, og visse regler om **gjerdehold** ved nydyrking.

Saksbehandling og konsultasjoner

Internasjonal urfolksrett vektlegger i økende grad urfolks rett til å **delta i beslutningsprosesser** i saker som har direkte betydning for dem. ILOs håndhevelsesorganer har betegnet prinsippene om konsultasjoner og deltakelse i ILO-konvensjonens artikkel 6, 7 og 15, som **hjørnesteiner i konvensjonen**. Videre har FNs menneskerettskomité innfortolket et konsultasjons- og deltakelsesprinsipp i konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27.

Et samlet utvalg har på bakgrunn av denne **folkerettslige utviklingen** foreslått:

Lov om saksbehandling og konsultasjoner ved tiltak som kan få virkning for naturgrunnlaget i tradisjonelle samiske områder (saksbehandlings- og konsultasjonsloven)

For å være à jour med utviklingen er det også foreslått endringer i annen lovgivning, blant annet plan- og bygningsloven, naturvernloven og bergverksloven.

Saksbehandlings- og konsultasjonsloven

Saksbehandlings- og konsultasjonsloven vil i hovedsak **konkretisere gjeldende prinsipper** for forsvarlig saksbehandling, og **supplere** allerede gjeldende regler.

Loven vil gjelde i alle **tradisjonelle samiske områder i Norge**, og også for tiltak som kan få innvirkning på fiske eller annen materiell kulturutøvelse i sjøsamiske områder.

Lovutkastets kapittel 2 inneholder **alminnelige saksbehandlingsregler**.

Reglene etablerer ikke nye forpliktelser. De konkretiserer hvilke plikter vedtaksorganene har til å ivareta samiske hensyn under saksforberedelsen og når beslutningene treffes.

For **enkeltvedtak og andre enkeltstående beslutninger** om å iverksette tiltak som kan påvirke naturgrunnlaget i samiske områder, foreslår utvalget en regel om kunngjøring av omsøkte tiltak. Det foreslås også regler om høring og om at vedtaksorganet plikter å klarlegge tiltakets konsekvenser for samisk materiell kulturutøvelse.

Sametinget skal kunne gi **retningslinjer** for vedtaksorganenes vurdering av samiske hensyn. Retningslinjene vil ikke være bindende for hvilke vedtak som kan fattes, eller for hvordan hensynet til samiske interesser skal veies mot for eksempel behovet for næringsutvikling. De vil imidlertid sikre at samiske hensyn blir en del av avveiningsgrunnlaget før vedtaket fattes.

Det foreslås videre en bestemmelse om **kvalifisert interesseovervekt** for at et tiltak skal kunne tillates iverksatt i områder som er **særlig viktige** for samisk bruk og hvor tiltaket kan få **betydelig negativ innvirkning** for bruken av områdene. Bestemmelsen konkretiserer kjernesonen i SP artikkel 27.

Adgang for vedtaksorganet til å fastsette **vilkår** for å motvirke at tiltaket får uheldige følger for samisk materiell kulturutøvelse, er en ytterligere komponent i forslaget.

Utvalget foreslår dessuten en bestemmelse om **forskrifter** og generelle reguleringsvedtak, for eksempel fiskerireguleringer, som får betydning for bruk av grunn og ressurser i tradisjonelle samiske områder. Også her er målet at saksforberedelsen skal klarlegge forskriftens konsekvenser for samisk materiell kulturutøvelse, og sikre at det blir tatt tilbørlig hensyn til kulturutøvelsen ved vedtaket og ved anvendelsen av forskriftene.

Lovutkastets kapittel 3 har regler om **konsultasjoner**. Reglene er foreslått for å gjennomføre den delen av statens konsultasjonsplikt etter folkeretten som gjelder bruk av grunn og naturressurser, i norsk rett.

Kjernen i forpliknelsen er at en urfolksgruppe som et planlagt tiltak kan få direkte betydning for, har krav på **aktiv deltakelse** i beslutningsprosessene frem mot iverksettelsen av tiltaket. Gruppen skal gis en reell mulighet til å påvirke så vel prosessen som beslutningens innhold. Det er intet krav at enighet må oppnås, eller at urfolket må få avgjørende innflytelse på sakens utfall. Konsultasjonene må imidlertid gjennomføres med god vilje og være et egnet redskap for å oppnå enighet om det aktuelle tiltaket.

Konsultasjonsbestemmelsene vil gjelde for utarbeidelse av **lovgivning, forskrifter, enkeltvedtak, reguleringstiltak og andre tiltak** som kan få virkning for naturgrunnlaget i tradisjonelle samiske områder.

Foruten Sametinget, vil også andre samiske rettighetshavere og interesser, for eksempel reindriftsutøvere og representanter for lokalsamfunn, ha **rett til konsultasjoner**, dersom tiltaket kan få **direkte betydning** for dem. Særlig i enkeltsaker er det aktuelt å konsultere slike rettighetshavere og interesser.

Statlige myndigheter, herunder regjeringen, departementene og andre underliggende statlige etater vil etter forholdene ha **plikt til å konsultere**. Det samme gjelder kommuner og fylkeskommuner, dersom de treffer vedtak som kan få direkte betydning for utnyttelsen av grunn og ressurser i tradisjonelle samiske områder.

Konsultasjonsplikten etter folkeretten kan også få anvendelse for organer som utøver statlig **eierrådighet** i urfolksområder, og for behandlingen av lovsaker i statens **lovgivende forsamling**. Utvalget foreslår bestemmelser for å fange opp disse tilfellene.

Lovforslaget har også bestemmelser om at **gjennomføringen av konsultasjonene** skal skje med god vilje. I tillegg er det foreslått bestemmelser om varsling av interesser som har rett til å bli konsultert, tidsfrister, føring av protokoll og offentlighet, samt om fagdepartementenes og Sametingets særlige roller ved konsultasjonene – og en regel om saker som behandles i regjeringen.

Lovforslagets kapittel 4 har en prinsippbestemmelse om at Sametinget og eventuelt representanter for andre samiske interesser, med mindre annet er bestemt, har rett til **representasjon i oppnevnte organer** som behandler spørsmål om bruk og utnyttelse av land og vann i tradisjonelle samiske områder.

Arealplanlegging

Samerettsutvalget har vurdert arealplanleggingen etter **plan- og bygningsloven**. En har sluttet seg til Planlovutvalgets forslag i NOU 2003: 14 om utvidelse av lovens virkeområde i sjø; henvisning til samisk kultur i formålsparagrafen; og om klagerett og innsigelsesrett for Sametinget i saker som er av vesentlig betydning for samisk kultur.

Utvalget har også tiltrådt Planlovutvalgets forslag om **økt synliggjøring** av samiske arealbruksinteresser i bestemmelsene om kommunal arealplanlegging.

I plan- og bygningslovens regler om fylkesplanbehandling og om behandlingen av kommuneplan og reguleringsplan foreslår utvalget inntatt henvisninger til bestemmelsene om **konsultasjoner** i saksbehandlings- og konsultasjonsloven.

Sametinget skal videre kunne gi **planretningslinjer** som vil være en form for rikspolitiske retningslinjer. De vil dermed ikke være rettslig bindende for private, men de kan være et viktig virkemiddel for å sikre ivaretagelse av samiske arealbruksinteresser.

Bestemmelsene om **konsekvensutredninger** foreslås supplert med henvisninger til samiske arealbruksinteresser og til saksbehandlings- og konsultasjonsloven.

Områdevern

Samerettsutvalget har særskilt vurdert spørsmål som gjelder **vern** av tradisjonelle samiske områder. En foreslår å lovfeste at hensynet til *å bevare det samiske materielle kulturgrunnlaget* skal angis som et verneformål.

Utvalget foreslår videre bestemmelser om **foreleggelse for, konsultasjoner med, og vektlegging av samiske interesser** i verneprosesser. Disse bestemmelsene vil gjelde både ved vernevedtaket og ved utformingen av bruksbestemmelsene for det området som vernes. Det får dessuten betydning ved revideringen av gjeldende bestemmelser om bruken av eksisterende verneområder.

Det er også foreslått at etableringen av **Hålogalandsallmenningen**, ikke skal påvirke adgangen til å vedta områdevern.

Fire medlemmer foreslår en **midlertidig båndlegging** av adgangen til å etablere nye nasjonalparker mens det pågår rettighetskartlegging. Flertallet foreslår som et alternativ at dersom kartleggingen avdekker eier- eller bruksrettigheter i et vernet område, skal bestemmelsene om bruken av området endres i samsvar med dette.

Endringer i bergverksloven

Utvalget har foreslått visse endringer i bergverksloven. En foreslår blant annet at **leting** (skjerping) etter såkalte mutbare (tunge) mineraler i områder hvor det er anerkjent samiske eierrettigheter, og andre områder som har **vesentlig betydning** for samisk materiell kulturutøvelse, forutsetter samtykke fra eier/bruksrettshavere.

Lovens § 7 a som har en regel om **varsling** før skjerping igangsettes i Finnmark, foreslås gitt anvendelse også i de tradisjonelle samiske områdene fra og med Troms fylke og sørover. Videre foreslås varslingsfristen utvidet fra en uke til en måned.

En tilsvarende utvidelse av det geografiske virkeområdet foreslås i §§ 22 a og 39 b om saksbehandling ved utstedelser av tillatelser til **muting** (prøvedrift) og **utmål** (drift) på mutbare mineraler i Finnmark.

Innholdet i bestemmelsene foreslås videreført, men slik at hensynet til samiske og andre rettighetshavere synliggjøres noe mer enn i dag. Utvalget foreslår videre å gi reglene i **saksbehandlings- og konsultasjonsloven** anvendelse i tillegg til ellers gjeldende saksbehandlingsregler ved behandlingen av søknader om muting og utmål i tradisjonelle samiske områder.

Det foreslås også en endring som åpner for at det kan gis bestemmelser om at gruveeieren skal betale **avgift** også til bruksrettshavere i tradisjonelle samiske områder.

Kyst- og fjordfiske

Samerettsutvalget gir en bred redegjørelse for statens folkerettslige forpliktelser overfor sjøsamisk kyst- og fjordfiske. Redegjørelsen konkluderer med at staten er forpliktet til å ivareta og sikre denne virksomheten.

Utvalget trekker frem hensyn for og mot å innføre **fritt fiske** for mindre båter med passive redskaper. Det drøftes også om det bør etableres et **særskilt vern** av farvann som er gjenstand for sjøsamisk kyst- og fjordfiske.

En peker på muligheten for å etablere **forvaltningsregimer** som åpner for å forbeholde større deler av fiskekvotene for kyst- og fjordfiskerne, og som kan gi fiskeriinteresser hjemmehørende i sjøsamiske områder større innflytelse på forvaltningen. Muligheten for å etablere mer lokalt baserte forvaltningsordninger er også trukket frem.

Utvalget går også inn på **Sametingets rolle** i fiskeriforvaltningen. Blant annet nevnes det som en mulighet å etablere et fast samarbeidsorgan mellom Sametinget og Fiskeri- og kystdepartementet med sikte på å ivareta samiske interesser i fiskeriene.

Det må for øvrig antas at flere av **utvalgets øvrige lovforslag** kan ha positive virkninger for det fisket som skjer med sjøsamiske kyst og fjordområder som base.

Ikke minst vil dette gjelde **saksbehandlings- og konsultasjonsreglene** som vil få anvendelse ved vedtak av fiskerireguleringer. Også forslagene om rettighetskartlegging i saltvann og om å utvide plan- og bygningslovens virkeområde, kan ha en positiv effekt i sjøsamiske kyst- og fjordområder.

Vurdering:

Det vises til redegjørelsen om saken som er gjengitt foran. Et moment som er spesielt i Balsfjord kommune i forhold til mange andre kommuner i Troms er at statlig grunn i Balsfjord bare utgjør ca 5 %.

Det er vurdert slik at hovedspørsmålene som det bør gis uttalelse til er;

Grunneierspørsmålet

- Hvem skal ha grunneieretten til det som i dag er statens grunn i Nordland og Troms i fremtiden?

Forvaltning

- Hvordan skal fremtidig forvaltningen av eiendommen organiseres og driftes?

Begge overnevnte hovedpunkter må ses i sammenheng med hverandre og forslagene som er lagt frem i utredningen legger opp et forslag til grunneier med underliggende organisering for forvaltning. Det er hensiktsmessig å dele opp disse to elementene i den videre vurderingen.

Grunneierspørsmålet

Samerettsutvalgets arbeid konkluderer med flere forslag til fremtidig grunneierordning for det som i dag er statens grunn i Nordland og Troms. Flertallet i utvalget fremmer forslag om at eiendomsretten overføres til et nytt eierorgan, Hålogalandsallmenningen. Dette blir et selvstendig rettssubjekt som får ansvar for sin egen virksomhet og for ansettelse av personell. Det nye eierorganets styre skal ha seks medlemmer som oppnevnes av hhv Nordland fylkesting (2), Troms fylkesting (2) og Sametinget (2).

Grunneieretten som overføres er begrenset ifht andre grunneieres rettigheter, dvs at det heftes særlige regler til bruk av utmarksressurser. Dette for å sikre formålet med den nye loven som fremhever hensynet til både samisk kultur og næring, den øvrige lokalbefolkningen og allmennheten. I praksis omfatter dette bl.a. et "tak" for priser på fiske- og jaktkort.

Mindretallet (Statskog) foreslår en grunneiermodell som viderefører dagens ordning mht grunneier. Det foreslås at Statskog SF fortsatt skal være grunneier, men at også her gis en begrensning i eierrådighet. Det legges opp til en betydelig økt grad av samisk og regional medinnflytelse gjennom representasjon i Statskogs styre og regionale styrer som bl.a. utarbeider samla plan for arealutnyttelse og utmarksforvaltning i regionene.

Forvaltning

Forvaltningen av det som er i dag statens grunn i Nordland og Troms skal i begge forslagene gis til underliggende regionale utmarksstyrer.

Flertallsinnstillingen beskriver inn til 6 frittstående styrer som skal oppnevnes av kommunene med en fastsatt mandatfordeling. Det er foreslått å være minst 7 medlemmer hvorav minst være 2 repr for reindriften og 2 fra jordbruket. Disse skal i styrer med flere enn 7 repr alltid være i flertall. I tillegg skal bruksrettshavere være med (hvis de finnes) samt repr for allmenne jakt-, fiske- og friluftsinnteresser. Det bør vurderes om de lokale brukerinteresser bør gis en større plass i styrene basert på hvem/hvordan statsgrunn har blitt brukt og brukes i dag. Det kan stilles spørsmål om det er relevant at representanter fra jordbruket og reindrift alltid skal være i flertall sett i lys av dagens bruksomfang for næringene opp i mot annen bruk av utmark.

Mindretallsinnstillingen (Statskog) legger også opp til å styrke regional medinnflytelse på utmarksforvaltningen gjennom regionale fjellstyrer. I motsetning til flertallets innstilling er det i denne modellen foreslått mer som et rådgivende organ oppnevnt av fylkeskommune og reindriften.

I vurdering av disse alternativene kan trekkes inn mange elementer. Flertallets innstilling vil bety at eieretten til statens grunn overføres til befolkningen i disse to fylkene gjennom at de oppnevnes politisk. Statskogmodellen baseres på at staten fortsatt skal ha eierett. Det vil være fordeler og ulemper med begge modellene. Til fordel for flertallsinnstillingen kan nevnes at eieretten blir gitt organ som i teorien vil gi hver innbygger i området medbestemmelsesrett. Indirekte ved at det er valgte politikere som oppnevner / velger styrerepresentanter. Til fordel for Statskogmodellen kan det fremsettes at en fortsatt har et mer helhetlig perspektiv på forvaltningen sett over større geografiske områder ved at Staten er eier og at utmarksstyrene jobber med en videre formålsparagraf enn alternativet. Det bør vurderes om regionale utmarksstyrer, basert på flertallets innstilling, blir mer lokalorientert og at helhetstenking i forvaltningen på tvers av disse styrene blir mindre vektlagt. Det vil være sammensetningen av de enkelte styrene som vil være bestemmende for prioriteringer. Dette igjen vil kunne medføre en mer oppstykket og uoversiktlig system f.eks. knyttet til praktisk forvaltning, salg og distribusjon av fiske- og jaktkort osv.

Nærmere om forvaltning

Ett av de tema som er trukket frem i debatten om fremtidig ordning er knyttet til økonomiske forhold og at "Den nye forvaltningsordningen skal være selvfinansierende".

Det ligger som en premiss at verdiskaping basert på eiendommen skal tilbakeføres til styrene og at dette skal være grunnlag for å løse de oppgaver som ligger i bla forvaltning. Det er snakk om inntekter fra salg av jakt- og fiskekort, festeinntekter, stein, sand og pukk og skog samt fallretter (ikke utfyllende).

Inntekter fra dette skal dekke forvaltningsoppgaver;

- Drift av utmarksstyrer (min 7 personer)
- Administrasjon (trolig mellom 3-8 ansatte)
- Oppsyn
- Tilrettelegging / Skjøtsel i vid forstand (både etablering og drift)
 - o Administrasjon, salg og distribusjon av jakt- og fiskekort
 - o Hytter, hvilebuer
 - o Løyper og stier
 - o Informasjon

Statskog opplyser i møtet på Rundhaug 16. okt at hele Troms og Nordland har inntekter på totalt 80 millioner. Fordelingen pr region varierer. Nord Troms, hvis man skal se det som en framtidig region, vil f.eks. ha inntekter tilsvarende 1,6 mill. Hvis dette stemmer vil det i normal økonomisk tenkning være vanskelig å ha en region / utmarksstyre bestående kun det som i dag er de naturlige geografiske områdene (Nord Troms, Midt Troms, Sør Troms). Regionene vil i så fall være avhengig av utjevningsinntekter fra andre deler av eiendommen for å kunne opprettholde et minimum av forvaltningsoppgaver. Det bør etterspørres ordninger som sikrer at ikke det lokale forvaltningsleddet vil måtte slite økonomisk og/ eller utgjøre en belastning for kommunal økonomi. Det er også i dette et klart perspektiv at eiendommen kanskje må fremstå som svært kommersielle for å dekke kostnadene sine, subsidiært ikke få gjort basale forvaltningsoppgaver. Vi kan risikere at lokale brukere vil være skadelidende under et slikt system. Et nytt eierorgan kan ikke selv bestemme priser på jakt og fiske fordi det er foreslått fastsatt av departementet.

Utmarka danner grunnlag for næringsutvikling, men like mye som bedring av lokale brukeres/allmennhetens tilgang til naturopplevelser. Dette vil forandre en moderne naturforvaltning som vi finner modeller for og holdepunkter for i våre naboland og ellers i verden. Finland har et system som baseres på at Staten bruker betydelige midler på å sikre naturverdier samtidig som det legges til rette for bruk. I samerettsutvalget har andre tema vært viktigere å beskrive/utrede, men utfallet av arbeidet har berøring med det som her beskrives. I tillegg kan en forvente at organisering av et nytt eierskap og forvaltningsleddet (utmarksstyrer) vil koste mer enn dagens ordning (kostnad for drift av statskog i 2007 er beregnet til 70 millioner) og at inntektene basert på eiendommen muligens alene ikke kan dekke dette og i hvert fall ikke fremtidige behov ifht en moderne naturforvaltning. Basert på opplysninger gitt i utredningen (NOU 3:2007) (eier overfører 50% av festeinntekter og 50% av overskudd til regionalt nivå) så vil hver region ha til rådighet i størrelsesorden 2,5 mill kroner + regionale inntekter fra hhv skog og jakt, fiske, hytteutleie. Totalt sett kan vi ikke se at de økonomiske vurderinger som ligger i utredningen er godt gjennomtenkt hvis vi legger til grunn de oppgaver som skal løses og de inntekter som i dag er synlige. Dette er delvis uavhengig av hvilken modell som foretrekkes, men tydeligst kommer det fram i flertallets innstilling som betyr økte kostnader ifht revidert Statskog.

Rådmannens innstilling:

Med bakgrunn i Samerettsutvalget utredning i NOU 2007:13 - Den nye sameretten – gir Balsfjord kommune slik uttalelse:

Behandling i Formannskapet - 28.01.2009:

KrF/SP/FrP v/Tom Inge Lund fremmer følgende forslag:

Balsfjord kommunes uttalelse angående Samerettsutvalgets 2. innstilling (SRU II)

Balsfjord kommune går imot opprettelsen av Hålogalandsallmenningen, og vil inntil videre beholde Statskog som grunneier.

Balsfjord kommune mener i likhet med SRU IIs flertall at det er behov for å lovfeste det nordnorske lokaldemokratiets og rettighetshavers rett til å ta del i verdiskapningen på statsgrunn i Nord-Norge etter samme prinsipper som Fjellogen legger til grunn i Sør-Norge. Det er naturlig at det tillegges utmarksstyrene, eller annet organ oppnevnt av kommunene, å forvalte disse inntektene.

Balsfjord kommune mener det bør opprettes lokale forvaltningsorgan av en slik arealmessig størrelse at forvaltningen kan utøves ut fra et helhetlig perspektiv og et forsvarlig inntektsmessig grunnlag. Representasjonen i slike organ bør settes sammen av politisk oppnevnte representanter fra kommunene, representanter fra berørte næringsinteresser samt Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO), men hvor politisk oppnevnte utgjør et flertall.

Balsfjord kommune ønsker at reindriftsnæringen skal behandles som enhver annen næring, her under også at den gis representasjon på linje med andre legitime bruksrettshavere.

Balsfjord kommune går imot et forbud mot salg av all eksisterende statsallmenning og statsgrunn i nord. Tvert om bør personer som bygsler tomter på statlig grunn få tilbud om kjøp. Det bør samtidig åpnes for salg av ikke-utmarksrelaterte tomter.

Balsfjord kommune er av den oppfatning at i spørsmål om rett til deltakelse i forvaltningen av, og fordeling av inntektene fra statsallmenning, bør lokaldemokratiet og de bruksberettigede i Nord-Norge og i Sør-Norge ha en likeverdig rettstilstand.

Balsfjord kommune støtter i likhet med SRU IIs flertall å gi reindriftsnæringen, i tillegg til friluftinteressene og landbruksberettigede fast representasjon i fjellstyrene der en betydelig del av fjellstyrets område er reinbeiteareal. Balsfjord kommune forutsetter imidlertid at oppnevningen av reindriftsnæringens representant blir gjort av kommunestyrene, på lik linje med øvrige bruksberettigede. Balsfjord kommune mener også at fjellogen ikke bør stille krav om at de bruksberettigede skal ha flertall i fjellstyrene.

Det ble votert over Tom Inge Lunds forslag.

Tom Inge Lunds forslag enstemmig vedtatt.

Tilråkning fra Formannskapet - 28.01.2009:

Balsfjord kommune går imot opprettelsen av Hålogalandsallmenningen, og vil inntil videre beholde Statskog som grunneier.

Balsfjord kommune mener i likhet med SRU IIs flertall at det er behov for å lovfeste det nordnorske lokaldemokratiets og rettighetshavers rett til å ta del i verdiskapningen på statsgrunn i Nord-Norge etter samme prinsipper som Fjellogen legger til grunn i Sør-Norge. Det er naturlig at det tillegges utmarksstyrene, eller annet organ oppnevnt av kommunene, å forvalte disse inntektene.

Balsfjord kommune mener det bør oppretts lokale forvaltningsorgan av en slik arealmessig størrelse at forvaltningen kan utøves ut fra et helhetlig perspektiv og et forsvarlig inntektsmessig grunnlag.

Representasjonen i slike organ bør settes sammen av politisk oppnevnte representanter fra kommunene, representanter fra berørte næringsinteresser samt Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO), men hvor politisk oppnevnte utgjør et flertall.

Balsfjord kommune ønsker at reindriftsnæringen skal behandles som enhver annen næring, her under også at den gis representasjon på linje med andre legitime bruksrettshavere.

Balsfjord kommune går imot et forbud mot salg av all eksisterende statsallmenning og statsgrunn i nord. Tvert om bør personer som bygsler tomter på statlig grunn få tilbud om kjøp. Det bør samtidig åpnes for salg av ikke-utmarksrelaterte tomter.

Balsfjord kommune er av den oppfatning at i spørsmål om rett til deltakelse i forvaltningen av, og fordeling av inntektene fra statsallmenning, bør lokaldemokratiet og de bruksberettigede i Nord-Norge og i Sør-Norge ha en likeverdig rettstilstand.

Balsfjord kommune støtter i likhet med SRU IIs flertall å gi reindriftsnæringen, i tillegg til friluftsinntektene og landbruksberettigede fast representasjon i fjellstyrene der en betydelig del av fjellstyrets område er reinbeiteareal. Balsfjord kommune forutsetter imidlertid at oppnevningen av reindriftsnæringens representant blir gjort av kommunestyrene, på lik linje med øvrige bruksberettigede. Balsfjord kommune mener også at fjelloven ikke bør stille krav om at de bruksberettigede skal ha flertall i fjellstyrene

Behandling i Kommunestyret - 04.02.2009:

AP v/Odd Ronald Nilsen fremmer slikt forslag:

Balsfjord kommunestyre støtter opprettelsen av en Hålogalandsallmenning. Men vi ønsker en sterkere vektlegging av den samfunnsmessige styringa enn det Gauslaa-utvalget legger opp til i sitt forslag. Dette er i tråd med de synspunkter Balsfjord kommune har forfektet i samband med regionaliseringsdebatten hvor vi ønsket mer lokal styring. Vi krever derfor at de interkommunale utmarksstyrene må suppleres med flere medlemmer, utover representasjon fra reindrift og landbruk. Vi mener at en slik organisering styrker lokalsamfunnets styring av den viktige samfunnsressursen som utmarka er.

Balsfjord kommunestyre vektlegger også at allmennhetens bruk av utmarka er godt ivaretatt i flertallsinnstillingen.

I forlengelsen av samerettsutvalgets innstilling anmoder Balsfjord kommune om at det legges opp til at eiendom på statens grunn som i dag ikke er definert som utmark overføres kommunalt eierskap.

SP/KrF/SV v/Kjell Sverre Myrvoll fremmer slikt forslag:

Balsfjord kommune støtter prinsippet om størst mulig grad av lokal sjølråderett og et folkevalgt styringsprinsipp.

Balsfjord kommune støtter derfor samerettsutvalgets flertallsinnstilling som vektlegger et folkevalgt styringssett over statens utmark i Nordland og Troms. Allmennhetas bruk av utmarka er godt ivaretatt i flertallsinnstillinga.

Balsfjord kommune viser også til Utmarkskommunenenes Sammenslutning (USS) og Kommunenenes Sentralforbund, Troms (KS) og slutter seg til disse med følgende presiseringer:

- Balsfjord kommune støtter utvalgets innstilling om å overføre statsgrunn i Nordland og Troms til et nytt eierorgan, Hålogalandsallmenningen.
- Balsfjord kommune er spesielt opptatt av allmennhetens interesser og rett til jakt og fiske og er tilfreds med at denne retten i forslaget foreslås lovfestet.
- Balsfjord kommune er av den oppfatning at i spørsmål om rett til deltakelse i forvaltningen av og fordeling av inntektene i statsallmenningen, bør lokaldemokratiet og de bruksberettigede i Nord-Norge og Sør-Norge ha en likeverdig rettstilstand.
- Balsfjord kommune krever at de interkommunale utmarkstyrene må suppleres med flere medlemmer, utover representasjon fra reindrift og landbruk. Vi mener en slik organisering styrker lokalsamfunnets styring av den viktige samfunnsressursen som utmarka er.
- Balsfjord kommune ønsker at reindriftsnæringen skal behandles som enhver annen næring, herunder også at det gis representasjon på linje med andre bruksretthavere.
- Balsfjord kommune støtter utvalgets innstilling at det skal være to representanter fra hvert av fylkene og sametinget i styret.

Kjell Sverre Myrvoll ber om gruppemøte.

Etter avholdt gruppemøte fremmet SV/KrF/AP/H og SP v/Kjell Sverre Myrvoll følgende fellesforslag:

Balsfjord kommune støtter prinsippet om størst mulig grad av lokal sjølråderett og et folkevalgt styringsprinsipp.

Balsfjord kommune støtter derfor samerettsutvalgets flertallsinnstilling som vektlegger et folkevalgt styringssett over statens utmark i Nordland og Troms. Allmennhetas bruk av utmarka er godt ivaretatt i flertallsinnstillinga.

Balsfjord kommune viser også til Utmarkskommunenenes Sammenslutning (USS) og Kommunenenes Sentralforbund, Troms (KS) og slutter seg til disse med følgende presiseringer:

- Balsfjord kommune støtter utvalgets innstilling om å overføre statsgrunn i Nordland og Troms til et nytt eierorgan, Hålogalandsallmenningen.
- Balsfjord kommune er spesielt opptatt av allmennhetens interesser og rett til jakt og fiske og er tilfreds med at denne retten i forslaget foreslås lovfestet.
- Balsfjord kommune er av den oppfatning at i spørsmål om rett til deltakelse i forvaltningen av og fordeling av inntektene i statsallmenningen, bør lokaldemokratiet og de bruksberettigede i Nord-Norge og Sør-Norge ha en likeverdig rettstilstand.
- Balsfjord kommune krever at de interkommunale utmarkstyrene må suppleres med flere medlemmer, utover representasjon fra reindrift og landbruk. Vi mener en slik

organisering styrker lokalsamfunnets styring av den viktige samfunnsressursen som utmarka er.

- Balsfjord kommune ønsker at reindriftsnæringen skal behandles som enhver annen næring, herunder også at det gis representasjon på linje med andre bruksretthavere.
- Balsfjord kommune støtter utvalgets innstilling at det skal være to representanter fra hvert av fylkene og sametinget i styret.
- Balsfjord kommune anmoder om at det legges opp til at eiendommer på statens grunn som utmark overføres til kommunalt eierskap.

FrP v/Tom Inge Lund fremmer formannskapetets tilrådning, men med slik endring:

.....ikke-utmarksrelaterte tomter endres til *ikke-utmarksrelaterte eiendommer*.

Det ble votert over formannskapetets tilrådning, med Tom Inge Lunds endring, mot fellesforslaget fra SV/SP/AP/KrF og Høyre.

Fellesforslaget vedtatt med 19 mot 8 stemmer.

Mindretallet 8, stemte for Tom Inge Lunds forslag.

Vedtak i Kommunestyret - 04.02.2009:

Balsfjord kommune støtter prinsippet om størst mulig grad av lokal sjølråderett og et folkevalgt styringsprinsipp.

Balsfjord kommune støtter derfor samerettsutvalgets flertallsinnstilling som vektlegger et folkevalgt styringssett over statens utmark i Nordland og Troms.

Allmennhetas bruk av utmarka er godt ivaretatt i flertallsinnstillinga.

Balsfjord kommune viser også til Utmarkskommunenenes Sammenslutning (USS) og Kommunenenes Sentralforbund, Troms (KS) og slutter seg til disse med følgende presiseringer:

- Balsfjord kommune støtter utvalgets innstilling om å overføre statsgrunn i Nordland og Troms til et nytt eierorgan, Hålogalandsallmenningen.
- Balsfjord kommune er spesielt opptatt av allmennhetens interesser og rett til jakt og fiske og er tilfreds med at denne retten i forslaget foreslås lovfestet.
- Balsfjord kommune er av den oppfatning at i spørsmål om rett til deltakelse i forvaltningen av og fordeling av inntektene i statsallmenningen, bør lokaldemokratiet og de bruksberettigede i Nord-Norge og Sør-Norge ha en likeverdig rettstilstand.
- Balsfjord kommune krever at de interkommunale utmarkstyrene må suppleres med flere medlemmer, utover representasjon fra reindrift og landbruk. Vi mener en slik organisering styrker lokalsamfunnets styring av den viktige samfunnsressursen som utmarka er.
- Balsfjord kommune ønsker at reindriftsnæringen skal behandles som enhver annen næring, herunder også at det gis representasjon på linje med andre bruksretthavere.
- Balsfjord kommune støtter utvalgets innstilling at det skal være to representanter fra hvert av fylkene og sametinget i styret.
- Balsfjord kommune anmoder om at det legges opp til at eiendommer på statens grunn som utmark overføres til kommunalt eierskap.

Etter fullmakt

Torunn N. Guleng

sekretær

 ord kommune
...ntjenesten

Ekstern kopi til:

Troms fylkeskommune Postboks 6600 9296 Tromsø

Intern kopi til:

Marion Ursfjord Rådmannen

Gunda Johansen Ordføreren